

MUZEJSKO-KAZALIŠNA ZBIRKA

ZAVOD ZA POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI, KAZALIŠTA I GLAZBE HAZU – ODSJEK ZA POVIJEST HRVATSKOG KAZALIŠTA

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.3. Darovanja

U skladu sa svojim radnim zadacima i dugogodišnjom praksom Odsjek za povijest hrvatskog kazališta nastavio je prikupljati i preuzimati te sređivati i obrađivati raznovrsnu kazališnu građu, kao i teatrološka, dramska, glazbeno-scenska i baletna izdanja od različitih ustanova i pojedinaca. Značenjem i opsegom posebno se izdvajaju sljedeće pohrane i donacije:

- Ivica Antolčić poklonio je Odsjeku više skica maski za predstave u Hrvatskom narodnom kazalištu, odljeve svojih medalja i plaketa (100 godina Hrvatskoga narodnog kazališta, Zagreb i Srpskoga narodnog pozorišta, Novi Sad. Jubilarna sezona; 1960 – 61.; Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu – Mila Dimitrijević; Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu – V. Ružđak / M. Radev; Hrvatsko narodno kazalište Zagrebu (pravokutni oblik); Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu – Lj. Babić / I. Kostinčer; Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu – O. Harmoš / A. Roje; Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu – Tito Strozzi; Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu, (kružni oblik) i medalju u sadri Marijana Matkovića.
- Biserka Tadić, udovica umjetničkog fotografa Krešimira Tadića, darovala je dvadeset i dva eksponata tematski vezana za kazalište s izložbe svojeg supruga, koju je priredio Institut za povijest umjetnosti, Zagreb u Muzeju za umjetnost i obrt 2000. godine, kao i prigodno izdanje za tu izložbu.
- Biserka Prelčec, supruga pokojnog prvaka Opere Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu Zvonimira Prelčeca predala je Odsjeku građu o svojem suprugu, koja sadrži dokumentaciju i fotografije o njegovim nastupima u Hrvatskoj i inozemstvu, kao i zahvale i priznanja.
- Od dramske glumice Vide Jerman primljena je opsežna građa o njezinim nastupima na esperantu u Hrvatskoj i inozemstvu, koja sadrži i CD-e i audio kasete, te građa o Kazališnoj družini Ponto.

- Prof. Janka Doranić donirala je Odsjeku dvije fotografije velikog formata na kojima je ovjekovječen ansambl Hrvatskoga narodnog kazališta na razmeđu 19. i 20. stoljeća i devet fotografija s portretima njegovih članova, a neke od tih fotografije su unikatne.
- Dramsko kazalište Gavella predalo je Odsjeku 28 programskih knjižica i 14 dramskih tekstova.
- Ivica Matičević poklonio je Odsjeku 24 svezaka edicije Stoljeća hrvatske književnost.

Kao darovatelje kazališne građe i knjiga valja još navesti mnogobrojne kazališne ustanove, nakladnike i udruge kao što su to Hrvatsko narodno kazalište, Zagreb, Zagrebačko gradsko kazalište Komedijska, Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca, Rijeka, Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku, Dječje kazalište Branka Mihaljevića, Osijek, Istarsko narodno kazalište, Pula, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Međunarodni centar za kulturu, Zagreb, Centar za dramske umjetnosti, Zagreb, Hrvatski centar ITI-UNESCO, Zagreb, ULUPUH, Zagreb. Vrijedne donacije dobijene su i od Nikole Batušića, Ivana Cesarca, Branka Hećimovića, Šimuna Jurišića, Višnje Ljubić-Štok, Borbena Vladovića i Olge Vujović.

3.6. Hemeroteka

Nastavljen je rad na svakidašnjem odabiranju, označavanju i lijepljenju članaka, kritika, osvrti, prikaza, reportaža i razgovora o hrvatskim profesionalnim te važnijim poluprofesionalnim i alternativnim kazalištima, kazališnim družinama i grupama, kao i o festivalima, smotrama i susretima, te o dramskim, glazbeno-scenskim i baletnim praiizvedbama, premijerama, obnovama i gostovanjima, a i o kazališnim umjetnicima, dramatičarima te glazbeno-scenskim i baletnim autorima iz dostupnog tiska – Vjesnik, Večernji list.

Nastavljeno je i snimanje vijesti, članaka i kritika o hrvatskim kazalištima i kazališnim umjetnicima s dostupnih internetskih stranica tiskovina (Vjesnik, Večernji list, Jutarnji list, Glas Slavonije, Slobodna Dalmacija, Zarez, Vijenac).

3.8. Stručni arhiv

Na temelju sredstava dobivenih od Gradskog ureda za kulturu grada Zagreba započet je rad na digitalizaciji kazališnih cedulja Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu od 1870. do 1895. Za koordinaciju i komunikaciju s tvrtkom Arhivpro, Koprivnica, koja izvodi projekt te za legende digitaliziranih kazališnih cedulja zadužena je O. Iveković.

6. STRUČNI RAD

6.1./6.2. Stručna obrada muzejske građe / Determinacija građe

Razvrstana je novopreuzeta građa

6.5. Posudbe i davanje na uvid

- Za izložbu Nepoznati Iveković, otvorenu od 24. travnja do 24. svibnja 2009. u Kulturnom centru Klanjec, Odsjek je posudio bilježnicu s nacrtima za kazališne kostime.
- Za monografiju i izložbu Ruta Knežević, Kostimi, otvorenoj u Galeriji ULUPUH. Tkalčićeva 14, od 19. do 30. lipnja Odsjek je posudio svoju građu o navedenoj kostimografkinji.

7. ZNANSTVENI RAD

7.1. Znanstveni projekti

a) Repertoar hrvatskih kazališta, knjiga četvrta

Na prijedlog Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta, podržanog od Razreda za književnost Akademija je 3. prosinca 2008. potpisala ugovor s nakladnim poduzećem AGM, sunakladnikom treće knjige Repertoara hrvatskih kazališta, o sunakladništvu i četvrte knjige. No kako još uvijek nije osiguran dostatan novčani iznos za izradu Kazala i Abecednih popisa, kao i tiskanje, ovi su radovi odgođeni za 2010.

Na projektu Repertoar hrvatskih kazališta, knjiga četvrta, voditelja B. Hećimovića radile su znanstvene djelatnice A. Bogner-Šaban, L. Ljubić i M. Petranović te O.

Iveković i administrativno-arhivska djelatnica Tatjana Skendrović, koja je obavila unos korekture i nadopuna, kao i M. Bugarin i J. Đurđević.

b) Vrijeme i prostor europske i kazališne djelatnosti glumca i redatelja Ive Raića

Voditeljica projekta A. Bogner-Šaban započela je sintetizirati i procjenjivati značenje i inovatorstvo umjetničkih postignuća Ive Raića. Dosegnuti zaključci prvenstveno se odnose na Raićevo kazališno razdoblje provedeno u Beču (1900.), u Pragu (1901. – 1903.) i Zagrebu (1909. – 1930.), dok će se tijekom 2010. ponovno istraživati u Hamburgu kako bi se zaokružile dosadašnje spoznaje o njegovim umjetničkim dosezima u tri kazališta u ovom gradu (1906. – 1909.). Dovršen je i popis novinskih i časopisnih članaka (bibliografija i literatura) o Raićevim glumačkim i redateljskim nastupima u Berlinu, Pragu, Hamburgu i Zagrebu i sastavljena kronologija Raićevih glumačkih nastupa u Berlinu, Pragu, Hamburgu i Zagrebu, kao i popis njegovih zagrebačkih režija.

L. Ljubić prikupljala je građu o Ivi Raiću kojom se služila u analizi glazbenih režija s obzirom na produkciju glazbenih predstava u zagrebačkom Hrvatskom narodnom kazalištu te je u skladu s temom svojega doktorskog rada posebnu pozornost posvetila istraživanju Raićevih redateljskih načela primijenjenih u radu s glumcima zagrebačkoga Hrvatskoga narodnog kazališta.

M. Petranović prikupljala je građu o Ivi Raiću kojom se služila u analizi likovnosti predstava Hrvatskoga narodnoga kazališta u Zagrebu u režijama Ive Raića s posebnim osvrtom na mijene koje su zahvatile područje inscenacije u europskom kazališnom životu prvih desetljeća 20. stoljeća. U skladu s temom svojega doktorskog rada posebnu je pozornost posvetila istraživanju odnosa Raićevih redateljskih načela i njegove suradnje s prvim stalnim kostimografima i scenografima zagrebačkoga Hrvatskoga narodnog kazališta.

7.2. Publicirani radovi

- Bogner-Šaban, Antonija. *Dječje kazalište u Osijeku 1958-2008. Dječje kazalište Branka Mihaljevića u Osijeku*, Osijek 2009., str. 239. monografija

- Bogner-Šaban, Antonija. *Ceresova i Dionizijeva prikazbena poslanica*, U: Slavonija, Baranja i Srijem. Vrela europske civilizacije. Prvi svezak. Republika Hrvatska, Ministarstvo kulture i Galerija Klovićevi dvori, Zagreb 2009., 553-569. znanstveni rad.
- Bogner-Šaban, Antonija. *Od glumca do lutkara i mnogo više*, U: Dječje kazalište u Osijeku 1958-2008. Dječje kazalište Branka Mihaljevića u Osijeku. Osijek 2009., 7-58. znanstveni rad.
- Bogner-Šaban, Antonija. *Ranko Marinković: Maestraova smrt* (Radio i televizijska prerada: Duško Car). *Mogućnosti*, LVI, 4-6. Split, travanj-lipanj 2009., 1-10, znanstveni rad.
- Bogner-Šaban, Antonija. *Miroslav S. Mađer – dramski pisac i kazališni čovjek*. U: Dani Josipa i Ivana Kozarca. Privlačica. Vinkovci 2009., 12-22. znanstveni rad.
- Bogner-Šaban, Antonija. *Broadway zamijenjen Istrom*. U: Krležini dani u Osijeku 2009. Tekst, podtekst i intertekst u hrvatskoj drami i kazalištu. Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU / Odsjek za povijest hrvatskog kazališta, Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku, Filozofski fakultet, Osijek. Zagreb – Osijek 2009., 62-70. znanstveni rad.
- Bogner-Šaban, Antonija. *Dječje kazalište u Osijeku 1958-2008. Popis predstava. Pionirsko kazalište 1951-1957. Popis predstava. Pionirsko kazalište 1951-1957*. stručni rad.
- Bogner-Šaban, Antonija. *Ugrađeni u povijest Dječjeg kazališta Branka Mihaljevića*. U: Dječje kazalište Branka Mihaljevića u Osijeku. Osijek 2009., 59-158, 159-164, 165-174, 204-218, stručni rad.
- Bogner-Šaban, Antonija. *Ranko Marinković: Maestraova smrt*. Radio drama prema dijelovima romana Kiklop. Izbor teksta i dramatizacija: Duško Car. Prema zapisu s radio vrpce za tisak priredila A. Bogner-Šaban. *Mogućnosti*, LVI, 4-6. Split, travanj-lipanj 2009., 11-27. stručni rad.
- Bogner-Šaban, Antonija. *Repertoar Krležinih dana u Osijeku 2008*. U: Krležini dani u Osijeku 2009. Tekst, podtekst i intertekst u hrvatskoj drami i kazalištu. Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU / Odsjek za povijest hrvatskog kazališta, Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku, Filozofski fakultet, Osijek. Zagreb – Osijek 2009., 268-276. stručni rad.

- Ljubić, Lucija. *Nezadrživa bujica riječi* // Kazalište, stručni rad XI, 35-36, Zagreb., 206-207.
- Petranović, Martina. *Kostim u arhivu – temelj povijesti i zalog budućnosti, Ruta Knežević. Kostimi*, stručni rad, ULUPUH, Zagreb., 189-190.
- Iveković, Ozana. *Šekspirski intertekst u Brešanovoj dramaturgiji* // Književna smotra 149 (3), Zagreb, 2008. 111-118. znanstveni rad.
- Iveković, Ozana. *Osječkom kazalištu u čast* // Kazalište, 35-36, Zagreb, 2008., 210-211. stručni rad.
- Iveković, Ozana. *Teorija glume – od filozofije do prakse* // Kazalište. 37-38, Zagreb, 2009., 234-235. stručni rad.

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

8.1. Znanstveni skupovi

Kao i svih prethodnih godina od osnutka kazališno-teatrološke manifestacije Krležini dani u Osijeku 1991. godine, kojoj je i suutemeljitelj, Odsjek za povijest hrvatskog kazališta bio je i 2009. glavni organizator znanstvenog skupa održanog u sklopu Krležinih dana od 7. do 10. prosinca na temu Hrvatska drama, kazalište i društvo. Dužnost predsjednika Odbora Krležinih dana obnašao je B. Hećimović, a član Odbora bila je A. Bogner-Šaban. Organizacijsko-administrativne poslove vezane za rad Odbora, priređivanje i tiskanje zbornika te pripremu znanstvenog skupa obavljale su administrativno-arhivske djelatnice Odsjeka T. Skendrović i M. Bugarin.

Na znanstvenom skupu Hrvatska drama, kazalište i društvo sa svojim priopćenjima Naknadno o Vježbanju života ljeta Gospodnjeg 1990., Redatelj Ivo Raić i glumice Hrvatskoga narodnog kazališta i Kostim(ografija) i obrazovanje – Od Hrvatske dramske škole i Raića do danas sudjelovale su znanstvene djelatnice Odsjeka A. Bogner-Šaban, L. Ljubić i M. Petranović.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

- Nastavljajući suradnju s Hrvatskim narodnim kazalištem u Varaždinu na razmjeni izložbi, Odsjek za povijest hrvatskog kazališta organizirao je

postavljanje izložbe Hrvatski kazališni plakat 2007.-2008. varaždinskog teatra u palači Narodni dom, Opatička 18. Izložba je otvorena 27. svibnja 2009.

- Za realizaciju izložbe Slavonija, Baranja i Srijem u organizaciji Galerije Klovićevih dvora, otvorenu od 27. travnja do 27. studenoga, arhivsko-administrativne djelatnice Odsjeka M. Bugarin i J. Đurđević su prema izboru A. Bogner-Šaban, koju je angažirao organizator izložbe priredile građu o kazalištima istočne Hrvatske, a T. Skendrović je skenirala sve izabrane materijale za izložbu.
- Na temelju odluke Uprave Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti da se Hrvatskoj udruzi likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti (ULUPUH) za potrebe izložbe Sto godina hrvatske scenografije i kostimografije (1909.-2009.) omogući pristup scenografskoj i kostimografskoj građi Odsjeka, navedena udruga je za izložbu, otvorenu od 22. prosinca 2009. do 22. siječnja 2010. u Hrvatskom domu likovnih umjetnika, posudila 67 eksponata, scenografskih i kostimografskih skica te fotografije. Kao suautora izložbe ULUPUH je angažirao Martinu Petranović. Na pripremi eksponata za izložbu sudjelovale su u ime Odsjeka M. Bugarin i T. Skendrović.

10. IZDAVAČKA DJELATNOST

10.1. Tiskovine

U 2009. Odsjek za povijest hrvatskog kazališta objavio je u suradnji s Hrvatskim narodnim kazalištem u Osijeku i Filozofskim fakultetom, Osijek zbornik: Krležini dani u Osijeku 2008., Tekst, podtekst i intertekst u hrvatskoj drami i kazalištu, Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU / Odsjek za povijest hrvatskog kazališta, Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku, Filozofski fakultet, Osijek. Zagreb – Osijek 2009., str. 298.

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11. 2. Predavanja

A. Bogner-Šaban držala je u ljetnom semestru 2008/2009. na Umjetničkoj akademiji Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku kolegij Dramaturgija lutkarskog teksta. Povijesni pregled. Bila je, nadalje, član predsjedništva za obranu doktorske radnje Lucije Ljubić, Hrvatske glumice u hrvatskom kazalištu – Kazališne i društvene uloge na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, te je mentorica doktorandici Jasmini Mesarić pri izradi doktorske radnje Redateljske i recepcijske varijacije u Dječjem kazalištu Branka Mihaljevića u Osijeku.

11. 4. Ostalo

A. Bogner-Šaban je za Kazališni leksikon i Hrvatski bibliografski leksikon Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža napisala je više jedinica.

L. Ljubić objavila je ili predala u tisak tridesetak natuknica za Hrvatsku enciklopediju i Kazališni leksikon Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža, a M. Petranović dvadesetak. O. Iveković napisala je desetak natuknica o hrvatskim glumcima za Hrvatski biografski leksikon Leksikografskog zavoda Hrvatske.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Kazališnom građom i bibliotečnim fondom Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta koristio se i u 2009. veliki broj teatrologa i muzikologa, kao i književnih znanstvenika, kazališnih i književnih kritičara, kazališnih umjetnika, postdiplomanata, studenata i učenika te novinara, urednika nakladničkih kuća i ljubitelja kazališta.